

Helpt financieel belonen bij de behandeling van een stoornis in het gebruik van opioïden?

Waarom dit onderzoek?

Farmacotherapie voor mensen met een stoornis in het gebruik van opioïden is effectief, maar comorbide verslavingsgedrag en therapieontrouw kunnen de kans op terugval en sterfte door overdosis vergroten.

Onderzoeksvraag

Wat is de associatie tussen materiële beloningen geven voor gedragsveranderingen (*contingency management*) en behandeluitkomsten bij patiënten met farmacotherapie voor een stoornis in het gebruik van opioïden?

Hoe werd dit onderzocht?

Bolívar e.a. (2021) verrichtten een systematische review en meta-analyse met *random-effectanalyse* met inclusie van prospectieve studies naar het effect van beloningen bij patiënten met farmacotherapie voor een stoornis in het gebruik van opioïden.

Belangrijkste resultaten

Zij includeerden 74 studies (n = 10.444) in de systematische review en 60 studies (n = 7000) in de meta-analyse. Het geven van een beloning was geassocieerd met verbeterde behandeluitkomsten op alle uitkomstmaten ten opzichte van de controlegroep. Voor de uitkomsten ongeoorloofd gebruik van opioïden, stimulantiegebruik, roken en farmacotherapietrouw werd een

gemiddeld-groot effect gevonden: 70-80% had betere uitkomsten dan de controlegroepen. Voor de andere uitkomstmaten werd een klein-gemiddeld effect gevonden. Een hogere dagelijkse beloning, bij mediane dagelijkse beloningen rond de 10 dollar, was geassocieerd met een groter behandel-effect voor abstinentie van middelen en therapietrouw.

Hoe zal dit onderzoek ons vak veranderen?

Het werken met beloningen kan een goede aanvulling zijn in de behandeling van stoornis in het gebruik van opioïden. In de toekomst is er meer onderzoek nodig om na te gaan of betalen voor gedragsverandering ook loont voor ander wenselijk gedrag, bijvoorbeeld leefstijlverandering. Ook is het belangrijk om te onderzoeken in hoeverre het effect onafhankelijk is van sociaaleconomische status. Daarnaast is een discussie nodig of het wel ethisch verantwoord is om patiënten te betalen. Maar wellicht dat we over een aantal jaren vaker de portemonnee gaan trekken in onze behandelingen.

LITERATUUR

- Bolívar HA, Klemperer EM, Coleman SRM, e.a. Contingency management for patients receiving medication for opioid use disorder: a systematic review and meta-analysis. *JAMA Psychiatry* 2021; 78: 1092-102.

AUTEURS

M.M.C. (Mariëlle) van der Hoorn

L.E.M. (Lisanne) Koomen

E-mail: Marielle.vander.Hoorn@jellinek.nl

Deze rubriek komt tot stand in samenwerking met De Jonge Psychiater (www.dejongepsychiater.nl).

